

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Мокрокалигирського психоневрологічного інтернату

11.09.2024

м. Київ, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.09.2024 групою НПМ здійснено відвідування Мокрокалигирського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Цикаленко Ірина Ігорівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Черевко Марина Іванівна, головний спеціаліст відділу аналітики та взаємодії з громадськістю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Піка Юрій Олександрович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вулиця Лесі Українки, будинок 5, село Мокра Калигірка, Катеринопільський район, Черкаська область, 20540.

Керівник закладу – Мартиненко Іван Миколайович.

Згідно з Положенням про Мокрокалигирський психоневрологічний інтернат, затвердженим розпорядженням голови Черкаської обласної ради від 28.03.2018 № 88-р, інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту,

що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 135 осіб. На день відвідування у ПНІ перебувало 142 особи, серед яких ліжкових хворих – 22 особи, підопічних, що відносяться до маломобільних груп населення – 16 осіб. В закладі перебуває 106 жінок та 36 чоловіків, серед яких 122 підопічних – дієздатні особи, 20 осіб – недієздатні. Встановлену групу інвалідності мають 126 осіб, з яких: 27 осіб – I групу, 96 осіб – II групу та 3 особи – III групу. 15 підопічних знаходяться під опікою закладу. Також у закладі перебуває 18 підопічних із числа внутрішньо переміщених осіб.

Заклад у 2023 році профінансовано на суму 19 982 398, 00 грн та отримано благодійної допомоги на суму 5 747, 15 грн.

Станом на 01.08.2024 року ПНІ профінансовано на суму 14 581 736, 00 грн та отримано благодійної допомоги на суму 287 234,06 грн.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 112 штатних одиниць, з яких 54 шт. од медичний персонал: лікар-психіатр вищої кваліфікаційної категорії – 1,5 шт. од.; лікар-терапевт без категорії – 1,0 шт. од.; лікар-психолог без категорії – 0,5 шт. од.; середній медичний персонал 9,5 шт. од. та молодший медичний персонал 42,5 шт. од.

Згідно з тарифікаційним списком працівників Мокрокалигирського ПНІ станом на 01.01.2024 у закладі наявні 13 вакантних посад.

Заклад має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (реєстраційне досьє від 07.11.2019 № 0711/37-М) за спеціальностями організація і управління охороною здоров'я, психіатрія та сестринська справа.

Первинна медична допомога підопічним надається амбулаторією, яка знаходиться в зоні територіальної доступності. На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1394.

Спеціалізована медична допомога надається на базі Комунального некомерційного підприємства «Катеринопільська багатoproфільна лікарня».

Бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги прибуває до закладу у випадку виклику у встановлений законодавством час.

Медичними працівниками не менше одного разу на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого

перебування у закладі та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування.

Також медичний підрозділ сприяє в оформленні документів та організовує огляд підопічних медико-соціальною експертною комісією для встановлення групи інвалідності у підопічних, або продовження її строку.

У закладі утворена реабілітаційна комісія, яка складає індивідуальні плани реабілітації підопічних.

Особам, які приймають лікарські засоби з діючою речовиною Клозапін (Clozapinum), проводяться періодичні гематологічні обстеження задля попередження виникення у підопічних гранулоцитопенії або агранулоцитозу.

Також у закладі перебувають 2 особи, які мають встановлений діагноз вірус імунодефіциту людини та отримують антиретровірусну терапію.

Наразі медичними працівниками оновлюється медична документація задля приведення її у відповідність до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

У 2023 році в ПНІ померло 11 підопічних (причиною смерті здебільшого є хронічна серцева недостатність).

У 2024 році в ПНІ померло 7 підопічних (причиною смерті здебільшого є хронічна серцева недостатність).

Підопічні забезпечені п'ятиразовим харчуванням. В закладі наявне дієтичне та перспективне меню.

У приміщенні харчоблоку відсутній неприємний запах. Робочі поверхні та посуд чисті.

Працівники, що залучені до робіт в харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба.

Витрати на харчування на одного мешканця в день у закладі складають 86,04 грн, витрати медикаментів на одного підопічного в день складають 16,49 грн.

Територія ПНІ огорожена (фото 1, 2), вхід і вихід з території здійснюється через пропускний пункт.

Підопічні проживають у двох одноповерхових корпусах. Розподіл по корпусах та кімнатах здійснюється медичним персоналом з урахуванням побажань, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану здоров'я підопічних.

На час проведення відвідування в одному із житлових корпусів проводився ремонт (фото 3-5).

У житлових корпусах вікна не загатовані.

На території облаштовано місця для відпочинку, криті та відкриті альтанки, лави для відпочинку підопічних на свіжому повітрі (фото 6-8).

Адміністрацією закладу організуються виїзні екскурсії для підопічних закладу, які, зі слів директора, відбуваються не рідше 1 разу на 2 місяці.

У закладі наявне власне підсобне господарство, де розводять свиней і корів, а також вирощують овочі.

Овочева продукція, а також м'ясо та молочна продукція, виготовлена на підсобному господарстві інтернату, повністю забезпечує потреби закладу.

У ПНІ облаштовано кімнату для відпочинку та зустрічей відвідувачами (фото 9,10). У кімнатах відпочинку встановлено телевізори для колективного перегляду телевізійних передач.

На території інтернату функціонує капличка (фото 11, 12). Також, для задоволення релігійних потреб підопічних інтернат регулярно відвідують священнослужителі.

У закладі наявний План реагування на надзвичайні ситуації Мокрокалігирського психоневрологічного інтернату, затверджений директором ПНІ у 2022 році, та Алгоритм дій при виникненні надзвичайних ситуацій по Мокрокалігирському психоневрологічному інтернаті, затверджений директором закладу 27.01.2022.

У кімнатах закладу проживає від трьох до чотирьох підопічних. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах інтернату задовільне.

Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами. У деяких житлових кімнатах є телевізори (фото 13).

Підопічні забезпечені підгузками та сезонним одягом.

Постільна білизна, одяг підопічних та засоби гігієни персоналізовано (фото 14-16). Для здійснення санітарно-гігієнічних процедур облаштовано душові кімнати, а також проводяться банні дні.

У закладі функціонує актовий зал.

Перукарські послуги підопічним надаються штатним перукарем.

Зупинка громадського транспорту та магазин, де дієздатні підопічні можуть купувати товари, знаходяться поблизу ПНІ.

Водопостачання у закладі забезпечується зі свердловини, яка розташована на території ПНІ. Якість питної води зі свердловини відповідає нормам ДСанПіН 2.2.4.171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» відповідно до результату санітарно-мікробіологічного дослідження питної води від 10.04.2024 № 88-90, проведеного Катеринопільським районним відділенням Тальнівського міжрайонного відділу державної установи «Черкаський обласний лабораторний центр Держсанепідемслужби України».

Зі слів адміністрації ПНІ, у закладі наявні три генератори, якими забезпечуються резервне живлення котельні, насосів свердловини та безперебійного живлення освітлення в житлових корпусах.

Всі підопічні ПНІ мають документи.

Персоналом закладу ведеться контроль за своєчасним оновленням індивідуальних планів реабілітації підопічних.

Підопічні залучені до працетерапії у відповідності до Методичних рекомендацій щодо організації працетерапії для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 26.11.2018 № 1778. Для участі підопічних у гуртковій роботі та заняттях з працетерапії облаштовано майстерню, де підопічні виготовляють килими.

Облік та використання особистих коштів підопічних відбувається відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 47 підопічними та 14 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 13.04.2021, за результатами якого виявлено порушення прав:

- на захист від катувань і жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження та покарання;
- на достатній життєвий рівень;
- на користування та розпорядження своєю власністю;
- на професійну правничу допомогу.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Черкаській обласній державній адміністрації:
 - надати консультативну допомогу адміністрації закладу щодо організації роботи з поновлення цивільної дієздатності підопічних.
2. Мокрокалигірському психоневрологічному інтернату забезпечити:
 - виконання спільного наказу Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 06.07.2016 № 612/679;
 - постільною білизною ліжкових хворих підопічних відповідно до положень Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах

та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення;

контроль за витрачанням та обліком коштів недієздатних відповідно до вимог законодавства;

взаємодію з Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги у Черкаській області;

вжиття заходів щодо облаштування відділення (кімнати) підтриманого проживання підопічних з метою їх соціалізації.

У ході відвідування встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконані частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту». У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Наявне у закладі підвальне приміщення не може використовуватись як укриття, оскільки, згідно акту огляду об'єкта (будівлі, споруди приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття від 11.03.2024, виданого Звенигородським районним управлінням Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Черкаській області, зазначене приміщення рекомендовано до використання для укриття населення як найпростіше укриття та включення до фонду захисних споруд за умов: оббиття вхідних дверей листовим залізом товщиною не менше 2 мм; забезпечення укриття сертифікованими вогнегасниками ВП-5 або ВВК-3,5 з розрахунку 1 вогнегасник на 25 м².; встановлення таблички позначення укриття та покажчиків маршруту руху до визначених нормативів запасу лікарських засобів та медичних виробів; забезпечення укриття шанцевим інструментом (лопатами штиковими та совками, ломачами, сокирами, пилками-ножівками по дереву, по металу); забезпечення укриття резервним освітленням

(електричні ліхтарі на акумуляторних та змінних батареях із запасним комплектом змінних батарейок); забезпечення наявності запасу питної води з розрахунку 2 л/доба на одну особу на 48 годин та технічної води; влаштування паливно-витяжної вентиляції, термометрів, ємкостей для зберігання харчових продуктів; забезпечення задовільного санітарного стану приміщень укріття; наявності твердої та рівної підлоги згідно санітарних норм.

Вищезазначене свідчить про неможливість використання відповідного приміщення в якості захисної споруди цивільного захисту за відсутності дооблаштування (фото 17,18).

2. Під час відвідування встановлено, що в інтернаті відсутня пожежна сигналізація, чим порушено вимоги Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417.

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання, стаття 28 Конституції України).

3. Під час вивчення затверджених посадових інструкцій медичних працівників, виявлено посадову інструкцію медичної сестри, до функціональних обов'язків якої не включено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

4. Групою НППМ встановлено, що через недостатність молодшого медичного персоналу підопічні залучаються до догляду за іншими підопічними закладу (зокрема без укладання трудових договорів). Водночас такий догляд потребує професійної освіти відповідно до Стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з робітничої професії «Молодша медична сестра з догляду за хворими», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2019 № 292.

Так, у пункті 14 Доповіді Уряду України за наслідками візиту до України Європейського Комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі - Комітет) з 2 по 11 квітня 2019 року (далі - Доповідь) Комітет звертає увагу, що зважаючи на складний характер роботи молодшого медичного персоналу у таких закладах, важливо, щоб вони були ретельно відібрані та пройшли відповідну підготовку перед тим,

як приступити до виконання своїх обов'язків, а також постійне підвищення кваліфікації. Разом з тим, Комітет зауважує, що часткове делегування повноважень медичного персоналу підопічним закладу є неприйнятним.

5. Також у закладі залишається вакантною посада психолога, що не забезпечує надання належної психосоціальної терапії підопічним та мультидисциплінарного підходу з надання соціальних послуг.

6. Встановлено, що заклад мав ліцензію на право провадження господарської діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Водночас станом на 11.09.2024 дія ліцензії зупинена, але закладом підготовлено та направлено до компетентних органів відомості для відновлення дії ліцензії.

Таким чином, на день відвідування лікар-психіатр закладу позбавлений можливості призначати певний перелік психотропних лікарських засобів, необхідний для лікування підопічних у випадку наявності відповідних медичних показів.

7. У ході конфіденційного спілкування підопічні повідомили, що у випадку необхідності надання стоматологічної допомоги, останні направляються до комунального закладу охорони здоров'я, де здійснюється лише видалення зубів. Однак такі послуги для підопічних не є безкоштовними та надаються за рахунок пенсійних коштів.

Так, підопічний А. повідомив, що йому було видалено усі зуби, але він позбавлений можливості оплатити послугу протезування зубів та вимушений відчувати крововиливи та значний дискомфорт під час жування їжі яснами.

У пункті 31 Доповіді Комітет рішуче рекомендує вжити заходів для забезпечення безкоштовного соматичного обстеження, лікування (у тому числі стоматологічного), медикаментів та матеріалів для всіх підопічних.

8. Під час вивчення медичної документації встановлено, що підопічні надають усвідомлену згоду на лікування у психіатричному закладі (шляхом заповнення форми первинної облікової документації № 003-10/о «Усвідомлена згода особи на лікування у психіатричному закладі», затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.09.2016 № 970).

Водночас у порушення статті 11 Закону України «Про психіатричну допомогу» та статті 43 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» під час психіатричного огляду підопічним не пропонується надати усвідомлену письмову згоду на проведення психіатричного огляду (форма первинної облікової документації № 003-7/о «Усвідомлена згода особи на проведення психіатричного огляду»), що не забезпечує згоду підопічного чи його законного представника на зазначене медичне втручання.

9. Також група НПМ встановила, що незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу

Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню таких випадків у подальшому.

10. У закладі наявний лише один ізолятор для інфекційних хворих, що унеможлиблює одночасне розміщення підопічних у випадку виявлення різних типів інфекційних захворювань, що порушує вимоги Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777.

Разом з тим, наявне приміщення ізолятору використовується як житлова кімната.

11. Наявний в ПНІ транспорт, що використовується для транспортування підопічних, які потребують інтенсивного догляду до закладу охорони здоров'я, потребує оновлення. Керівник закладу повідомив, що транспорт перебуває у експлуатації з 1992 року, та наразі не використовується у зв'язку з технічною несправністю (фото 19), що ускладнює оперативне доставлення підопічних до лікувального закладу.

12. Під час вивчення особистих медичних книжок працівників ПНІ було встановлено, що у порушення вимог Правил проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.02.2013 № 150, не всі працівники ПНІ своєчасно проходять медичні огляди.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

13. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 10,689 м² (фото 20,21), а сама кімната розрахована на проживання 3 осіб (в кімнаті наявні 3 ліжка). Відтак на одну особу припадає 3,56 м².

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

Слід зазначити, що причиною перенаселення закладу є розміщення в ПНІ великої кількості внутрішньо переміщених осіб.

14. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі –

Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, а саме: приліжкових тумб, стільців за кількістю місць, столів, шаф для зберігання речей.

15. Підопічні закладу харчуються з металевого посуду та використовують при прийомі їжі тільки ложки. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК) у пункті 35 Восьмої Загальної доповіді [СРТ/Inf (98) 12] зазначає, що слід надавати підопічним можливість використовувати елементи звичайного «нелікарняного» життя – наприклад, користуватися відповідним посудом та столовими приборами, що є невід’ємною частиною програми психосоціальної реабілітації (фото 22, 23).

16. Групою НПМ виявлено, що в холодильних та морозильних камерах харчоблоку відсутні термометри, а журнал температурного режиму та технічного обслуговування холодильного устаткування не ведеться належним чином (фото 24, 25).

Окрім цього, встановлено, що під час аварійних та планових відключень електроенергії холодильники та морозильні камери харчоблоку закладу не забезпечені резервним живленням, що може призвести до порушення вимог зберігання продукції та, як наслідок, вплинути на її якість.

Вищевказане порушує вимоги пункту 2 статті 41 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

17. У порушення Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957, в житлових кімнатах корпусу для ліжкових хворих підопічних наявні комахи, мухи та таргани (фото 26, 27). В окремих кімнатах корпусу для ліжкових хворих підопічних на ліжках розміщені дерев’яні щити та поролон, який використовується замість матраців, на яких сплять підопічні (фото 28). Зазначена конструкція є недопустимою в закладах соціального захисту населення, оскільки може нести загрозу здоров’ю підопічних.

Окрім цього, у житлових кімнатах пошкоджене покриття підлоги, яке потребує ремонту (фото 29).

Групою НПМ відмічено незадовільний рівень дотримання санітарно-гігієнічних вимог та дезінфекційних заходів у кімнатах для ліжкових хворих.

Окрім того, в харчових складах наявна велика кількість комах (мух).

18. Приміщення майстерні, де підопічні виготовляють килими, знаходиться у занедбаному стані та потребує капітального ремонту (фото 30, 31).

19. У житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних відсутні кнопки виклику персоналу, що призводить до неможливості швидкого реагування у разі коли ліжковий хворий потребує допомоги персоналу.

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

20. На інформаційних стендах закладу відсутня інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини)

21. В одній із кімнат житлового корпусу виявлено незатоноване вікно в коридор, що створює незручності для підопічних жіночої статі які проживають у вказаній кімнаті (фото 32). Зазначене порушення усунуто під час написання звіту.

22. У житлових кімнатах, у яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур (фото 33).

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Інше

23. Групою НПМ під час відвідування встановлено, що проведення працетерапії має ознаки непрямого примусу з боку персоналу, оскільки підопічні в достатній мірі не проінформовані про те, що можуть відмовитися від виконання роботи у разі поганого самопочуття чи відсутності бажання. Більше того, підопічні переконані в тому, що відмова виконувати певні обов'язки зможе вплинути на умови їх подальшого перебування у закладі.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Черкаській обласній військовій адміністрації, Черкаській обласній раді:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

контроль за дотриманням прав підопічних;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства та оновлення санітарного транспорту .

- 2. Мокрокалигірському психоневрологічному інтернату забезпечити:**
- облаштування наявного у закладі підвального приміщення з метою його використання як найпростіше укриття;
 - дотримання вимог Правил пожежної безпеки, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417;
 - включення до посадових інструкцій медичного персоналу пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання;
 - припинення практики делегування повноважень медичного персоналу підопічним закладу;
 - заповнення усіх вакантних посад медичних працівників та залучення іншого кваліфікованого персоналу (психологів, ерготерапевтів, фізіотерапевтів, соціальних працівників тощо);
 - відновлення ліцензії на право провадження у закладі господарської діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
 - вжиття заходів для безкоштовного соматичного обстеження, лікування (у тому числі стоматологічного), медикаментів та матеріалів для всіх підопічних;
 - ознайомлення підопічних із усвідомленою згодою особи на огляд у психіатричному закладі;
 - документування фактів тілесного ушкодження відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186;
 - облаштування додаткового ізолятора для інфекційних хворих, використання наявного ізолятора за призначенням;
 - своєчасне проходження медичних оглядів та поновлення особистих медичних книжок працівників ПНІ;
 - дотримання норм житлової площі на одну особу;
 - облаштування житлових кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм;
 - можливість підопічним користуватись столовими приборами;
 - холодильні та морозильні камери харчоблоку термометрами;
 - належне ведення журналу температурного режиму та технічного обслуговування холодильного устаткування;
 - резервним живленням холодильники та морозильні камери харчоблоку;
 - приведення загального стану житлових кімнат ліжкових хворих підопічних з урахуванням санітарно-гігієнічних норм;
 - проведення дезінфекційних заходів в закладі;
 - проведення ремонтних робіт у приміщенні майстерні;
 - встановлення у житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних кнопок виклику персоналу;
 - розміщення на інформаційних стендах інформацію про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал

можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо;

права на приватність підопічних під час здійснення гігієнічних процедур;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед підопічних щодо їх права на відмову від праці.

Додатки: фотоматеріали на 9 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Ірина ЦИКАЛЕНКО

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

17

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Φοτο 13

Φοτο 14

Φοτο 15

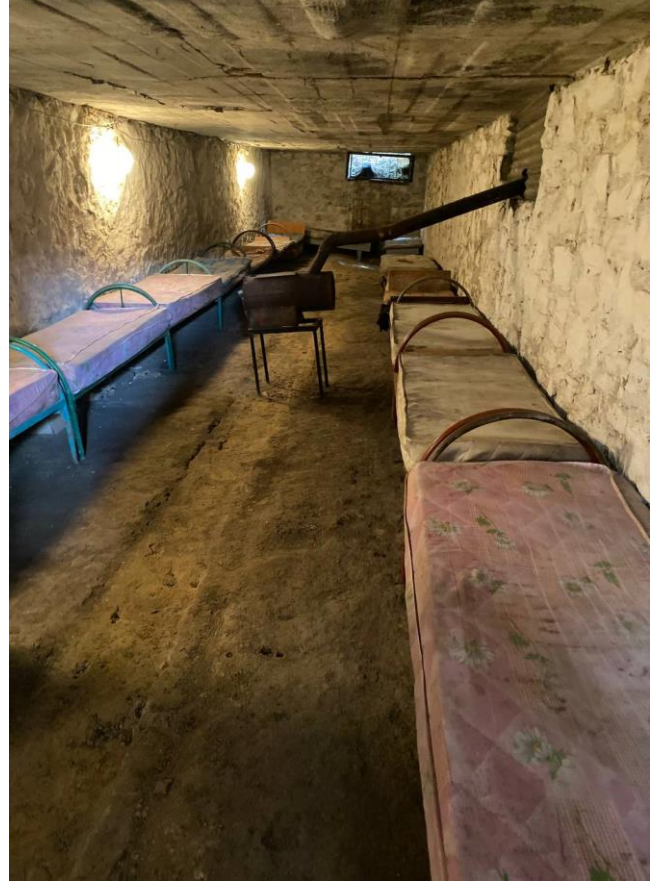
Φοτο 16

Φοτο 17

Φοτο 18

Φοτο 19

Фото 20

20
Фото 21

Фото 22

Фото 23

Φοτο 24

21

Φοτο 25

Φοτο 26

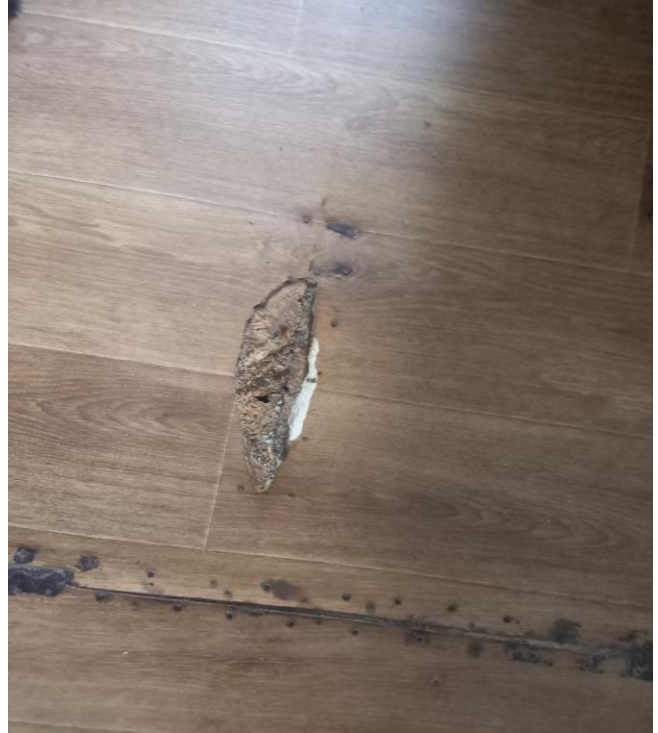
Φοτο 27

Φοτο 28

Φοτο 29

Φοτο 30

Φοτο 31

Φοτο 32

Φοτο 33

